

բարեբութեան նորա մի պատուական գորդի ի պէտս վեհա-
բանի Մայր Աթոռոյ. թ. 954:

— Յրհուութեան և զոհունակութեան յանուն բարե-
պաշտուհի այրի տիկին Թաժարեայ Կաճկաճեան վասն նուի-
բարեբելոց նորա զգրատարան հանդուցեալ առն իւրոյ
Աստուածատրոյ Կաճկաճեան մատենատարանի Մայր Աթոռոյ.
թ. 1013:

Կ Ր Օ Ն Ա Կ Ա Ն

ՔՐԻՍՏՈՍ ԵՒ ՄԵՂԱՒՈՐՆԵՐԸ

(Թարգմանութիւն).

Յովհաննէս Մկրտիչը մարդկանց հրաւիրում էր ապաշ-
խարելու: Նոյն հրաւերով է սկսում և Յիսուս Քրիստոս
իւր քարոզութիւնը: Մատթէոս աւետարանիչը այսպէս է
նկարագրում Յիսուսի քարոզութեան սկիզբը. «Այնուհե-
տե Կիսուս սկսաւ քարոզել և ասել, Ապաշխարեցէք, որով-
հետե մօտեցել է երկնքի արքայութիւնը» (Մատթ. Գ, 17):
«Եթէ չապաշխարէք, ասուած է Յովհաննու աւետարանի
մէջ, չէք կարող մտնել Աստուծոյ արքայութիւնը»: Ապաշ-
խարութիւնը առաջին պայմանն է, որով պէտք է սկսուի
մարդու բարեփոխութիւնը. առանց ապաշխարութեան հը-
նարաւոր չէ մեր կեանքի մէջ օրէն հոգեւոր բարւոքումն:

Ո՞վ անարդարութեան և անիրաւութեան լծի տակ
հեծող մարդիկ, դիմում է Քրիստոս աշխարհին, այն կեանքը,
որ ստեղծել էք ձեզ համար, չի կարող տալ ձեր օրոնած
հոգեկան խաղաղութիւնը: Ձեր մարդարէներն են. խորա-
մանկութիւն, բռնութիւն, անառակութիւն, նախանձ և

այլ այդպիսիները, այդ բոլորը չարիք են, իսկ չարիքը միմիայն չարիք կարող է բերել ձեզ, ճշմարիտ երջանկութիւնը բարձրագոյն բարիքն է, որ միմիայն բարուց, մաքուր կեանքից կարող է առաջանալ։ Դուք յոգնել էք մեզքի լծի տակ, ձեզ ճնշում է մարդկային անարդարութիւնը, եկէք Ինձ մօտ և սովորեցէք Ինձնից։ Իմ խօսքերը ձեր տանջուած սրտերում բուժիչ բալասան կը ցօղեն։ Ես ձեզ այնպիսի ճանապարհ ցոյց կը տամ, որը ձեր հոգուն խաղաղութիւն կը բերէ։ Հնազանդուեցէք Իմ վարդապետութեանը, գնացէք այն շաւղով, որ ձեզ ցոյց եմ տուել և դուք կը տեսնէք, որ Իմ լուծը քաղցր է և Իմ բեռը թեթեւ։ Երկար, մութ և խեղդող գիշերուան, Իմ աշխարհ գալով, փոխարինում է պայծառ, խաղաղ օրուայ արշալոյսը։ Մարդիկ վաղուց սպասում էին փրկութեան օրուան։ Այժմ ժամանակը հասել է. մօտեցել է Աստուծոյ արքայութիւնը. նա մօտ է, ահա այստեղ է, ձեզ մօտ է, բայց հարկաւոր է, որ նա ձեր մէջ լինի, որ նա ներս մտնի ձեր սրտի մէջ և ամբողջովին համակէ նրան։ Մաքրեցէք ձեր սրտերը և Աստուծոյ արքայութեան համար տեղ պատրաստեցէք, ձեր կեանքի մէջ ընդարձակ տեղ տուէք արդարութեան ու բարուն, ազատեցէք ձեր հոգին ապականող մեղքերից, ասպաշխարեցէք»։

Առանց ասպաշխարութեան չի կարելի Աստուծոյ որդի դառնալ, չի կարելի Քրիստոսի աշակերտ լինել։ Յիսուսի ունեցած խօսակցութիւնը Նիկողիմոսի հետ պարզ ցոյց է տալիս այդ։ Հրէից իշխաններից մէկը, Նիկողիմոս անունով, գիշերով գալիս է Յիսուսի մօտ և ասում՝ Նորան, «Ռաբբի՛ գիտենք, որ Աստուծուց ուղարկուած վարդապետ ես, որովհետեւ ոչ ոք չէ կարող այն հրաշքները կատարել, որ Դու ես անում, եթէ որ Աստուած նորա հետ չլինի»։ Յիսուս պատասխանում է նորան. «Ճշմարիտն եմ ասում քեզ, եթէ որ մարդ չճնուի վերստին՝ չի կարող տեսնել Աստուծոյ արքայութիւնը» (Յով. Գ, 1—3)։ Այս պատասխանով կարծես Յիսուս ուղում էր ասել. «Սպասիր, Նիկողիմոս, դու քեզ Իմ աշակերտն ես համարում,

որովհետեւ տեսար իմ հրաշքները, բայց հասկացել ես արդեօք իմ խօսքերի խոր խմաստը, իմ խօսքը արձագանք է գտել քո հոգու մէջ, քո առաջուայ յանցաւոր կեանքը զգուելի է դարձել քեզ համար, վճռել ես արդեօք դէն ձգելու քեզնից, որպէս մի ծանր բեռ, քո թուլութիւնները, պակասութիւնները, աշատները, արտասուք թափել ես արդեօք քո արած անիրաւութիւնների համար, լուացել ես արդեօք արցունքով քո մեղքերի տիղմը: Ո՛չ թէ Ինձ Տէր, Տէր, ասողը կը մտնի Աստուծոյ արքայութիւնը, այլ նա, ով կը կատարի իմ երկնաւոր հօր կամքը: Հասկացել ես արդեօք այս բոլորը: Ով որ ուզում է դալ իմ յետեից, նա պէտք է ազատուի իւր նախկին արատներից, դէն ձգէ իրենից մեղքը, որպէս կեղտոտ հանդերձ, հրաժարուի իւր առաջուայ ցոփ կեանքից և սկսի ապրել բոլորովին նոր եղանակով, որպէս թէ նոր ծնուած լինի: Զշմարիտն եմ՝ ասում քեզ, այսպէս վերջացրեց Յիսուս իւր խօսակցութիւնը Նիկողիմոսի հետ, եթէ մարդ չապաշխարի ի սրտէ, չնորոգուի և չվերածնուի հոգով, չի կարող տեսնել Աստուծոյ արքայութիւնը:

Յիսուս այսպէս էր կոչում մարդկանց դէպի նոր, մաքուր կեանք, և եթէ նորա խօսքը ընկնելով որևէ մէկի սիրտը՝ խլում էր նրա հոգու խորքից զղման հառաչանք և աչքերում վշտի արցունք երեցնում, ի՛նչպիսի յուզիչ խնամքով և քնքոյշ սիրով էր փառում Նա այն ժամանակ զղացող մեղաւորին: Ինչպէս որ հովիւը իւր ուսին դրած խնամքով տանում է կորած ոչխարը, ինչպէս որ հայրը ուրախութեամբ դուրս է գալիս իւր կորած որդու առաջ, այնպէս էլ Յիսուս հայրաբար դէպի Ինքն էր գրաւում իրենց անիրաւութիւնները լացող, ի սրտէ զղացող բոլոր մեղաւորներին:

Նորա սիրոյ և արդարութեան դատաստանի առաջ չկար յանցանք, որ կարելի չլինէր լուանալ զղման արտասուքով և Նա՝ զղացող պոռնիկների, մեղաւորների և մաքսաւորների առաջ լայն կերպով բաց էր անում իւր սրտի դռները, առատութեամբ առաջարկում էր նրանց

Իւր անսահման սիրոյ անսպառ դանձր Մաքսաւոր Մատթէոսին Իւր աշակերտն է դարձնում, մաքսապետ Չաքէոսի մօտ իջևանելու է դնում, ժամերով խօսում է Սամարացի կնոջ հետ, որը իրաւունք չունէր մարդկանց երես դուրս գալու. բոլորից անարգութեամբ մեղաւոր կնոջից օծումն է ընդունում, ամենից առաջ խաչուած աւաղակին է Իւր հետ երկնասօր Հօր օթեանը տանում: Աւետարանը այնքան սրտաշարժ է նկարագրում այս բոլոր դէպքերը, որ դրանց մասին արժան է աւելի մանրամասն խօսել:

Ա, Երիբովում մեծ շարժում կար: Յիսուս չըջապատուած խիտ ամբօխով անցնում էր քաղաքի միջից: Չաքէոս անունով մի հարուստ մաքսապետ, օգտուելով հանդամանքից, ուզում էր տեսնել Յիսուսին, բայց չգիտէր ինչպէս անէր: Մօտենալ չէր համարձակում, իրեն անարժան էր համարում: Իւր անցեալը յիշելուց՝ երեսը ամօթից կարմրում էր և սիրտը շարաշար ճմլում: Միթէ ինքը, ժողովրդին կողոպտողը, թոյլերին և անսպաշտպաններին զրկողը, կարող է տեղ ունենալ սիրոյ և արդարութեան Մեծ Վարդապետի մօտ: Ոչ, Չաքէոսը աւելի շուտ կը համաձայնի գեանի տակ ծածկուել, քան կանգնել ճշմարտութեան Վարդապետի մօտ և տեսնել իւր վրայ դարձրած Նորա պայծառ աչքերի հայեացքը, որ մինչև հօգու խորքն է թափանցում և սրտի գաղտնիքները կարդում: Բայց Յիսուսին տեսնելու ցանկութիւնը անդիմադրելի էր նրա մէջ: Չաքէոսը այնքան էր լսել Յիսուսի բարութեան և սրբութեան մասին, որ իւր հոգին ամբողջապէս ձգտում էր դէպի Նա: Թէ իւր և թէ ուրիշների կեանքում Չաքէոսը այնքան քիչ էր տեսել արդարութիւն, որ ամեն ինչ կտար, միայն թէ կարողանար տեսնել Նրան, որ ճշմարտութիւն էր և ուրիշներին ճշմարտութիւն էր ուսուցանում: Հակառակի պէս Չաքէոսը կարճ էր հասակով և հեռուից չէր կարող տեսնել Յիսուսին ժողովրդի միջից: Այն ժամանակ նա վազեց առաջ, բարձրացաւ ճանապարհի վերայ գտնուած ժանտաթղենին և սպասում էր Յիսուսի անցնելուն: Չաքէոսը մի բան էր

ուղում՝ միմիայն, տեսնել Յիսուսին, և յանկարծ Յիսուս, երբ անցնում էր այդ տեղից տեսաւ Ջաքէոսին և ասաց նրան. «Ջաքէ, շուտով ցած իջիր, որովհետեւ այսօր ես պէտք է քո տանը իջեանեմ»։ Ջաքէոսը շտապով ցած իջաւ և ուրախութեամբ ընդունեց Յիսուսին իւր մօտ։ Փրկչի մի քանի խօսքը բաւական եղաւ վայրկենապէս վերածնելու Ջաքէոսի սիրտը։ Այն միտքը, որ Յիսուս, ամենամեծ Արդարը, չի խորշում իւր նման մի նախատուած կեղեքողից, վայլակի պէս լուսաւորեց նորա խաւար հոգին. Ջաքէոսը հոգով վերակենդանացաւ։ Թող ուրիշները շարունակեն արհամարհել նրան որպէս կեղեքողի, կողոպտողի, զրկողի. Ջաքէոսի համար այժմ պարզ էր, թէ ինքը Աստուծոյ առաջ դեռ բոլորովին կորած չէ, թէ իւր ներսում կայ դեռ մի աստուածային կայծ, որ թանգ է իւր Մեծ Հիւրի համար և որը այժմ իւր յետագայ կեանքի համար ամենամեծ արժէք ունեցող գանձը պիտի լինի։ Այն ամենը, ինչի համար որ Ջաքէոսը առաջ այնպէս անպատկառութեամբ ոտի տակ էր տալիս բարին ու արդարը, այժմ նրա աչքում կորցնում է իւր արժէքը։ Նա այժմ մի բան է միայն ցանկանում. պահել իւր նկատմամբ Յիսուսի այն բարեհաճութիւնը, որին անսպասելի կերպով արժանացել էր։ Եւ Ջաքէոսը, ինչպէս պատմուած է Աւետարանում, վերկենալով՝ ասում է Յիսուսին. «Տէր, իմ կարողութեան կէսը աղքատներին կըտամ և եթէ մէկին զրկել եմ, քառապատիկ կը հատուցանեմ»։ Յիսուս ասաց նրան. «Այսօր այս տան համար փրկութիւն եղաւ» (Ղուկ. ԺԹ. 8—9)։ Ջաքէոսը փոքր ինչ առաջ, Յիսուսին գէթ հեռուից տեսնելու համար, ժանտաթղենին բարձրանալով, կարող էր արդեօք մտածել, որ իւր մէջ այդպիսի փոփոխութիւն պիտի առաջանար։ Ահա այսքան զօրեղ է Աստուծոյ խօսքը նոյն իսկ ամենամեծ մեղաւորին փրկելու համար, միմիայն թէ նա երես չդարձնէր Աստուծոյ արդարութիւնից, միմիայն թէ, Ջաքէոսի նման, ցանկանար գէթ հեռուից տեսնելու Յիսուսին։

բ. Յիսուս ընթրիքի էր հրաւիրուած փարիսեցի Սի-

մօնի մօտ: Տանտէրը ըստ արժանւոյն չէր ընդունել մեծ
 Հիւրին. նորա ոտները չէր լուացել, նրա գլուխը չէր օծել
 իւզով: Երբ ամենքը նստան ընթրիքի, մօտեցաւ Յիսուսին
 մի կին ձեռքին բռնած նարդօսի աղնիւ իւզով լի շիշը.
 վախենալով էր մտել տուն և անվստահութեամբ մօտեցել
 Յիսուսի ոտներին. մինչև այժմ նա անառակ կեանք էր
 վարել. ինքն իսկ առանց ամաչելու չէր կարողանում իւր
 մասին խօսել կամ մտածել: Նորա կեանքը անցնում էր
 աղմկալից խնջոյքներով և անմիտ զուարճութիւններով,
 իսկ սրտի մէջ միշտ մի թախիծ էր մնում: Իւր թեթեա-
 միտ երիտասարդութեան օրերում ոչ ոք նրան բարի խոր-
 հուրդ չէր տուել, չէր զգուշացրել նրան գայթակղութեան
 ճանապարհներից. իսկ այժմ ամենքը երես ին գարձնում
 նրանից, արհամարհանքով են յիշում նրա անունը: Ոչ մի
 կարեկցական խօսք, ոչ մի բարի, սիրալիր հայեացք: Նա
 լսել էր, որ Յիսուս ոչ ոքին չի մերժում իրանից, որ շա-
 տերը տանջուած սրտով նրան են դիմում և նա սիրով
 մխիթարում է ամենքին: Նունչը բռնած, առանց մի խօսք
 արտասանելու, երկիւղածութեամբ ընկաւ Յիսուսի ոտնե-
 րը և նա չարգելեց: Այն ժամանակ նրա բոլոր վիշտն ու
 կեանքի դառնութիւնները վերացան սրտից, հեկեկալով
 բռնեց Յիսուսի ոտները և երախտագիտութեամբ լցուած
 համբուրում էր ու իւր մազերով սրբում արտասուքի
 հետքերը. ապա նա կոտրեց իւզի շիշը և սկսեց օծել
 Յիսուսի ոտները: Փարիսեցին ասում էր. ինքն իրան
 «եթէ նա մարգարէ լինէր, կիմանար թէ ով է իրան մօ-
 տեցողը, քանի որ նա մեղաւոր կին էր»: Սիմօնը այդպէս
 էր դատում, ծանօթ լինելով հեկեկող կնոջ անցեալ կեան-
 քին. բայց Յիսուս ուրիշ կերպ էր դատում: Նա կարգում
 էր մարդկանց սրտերը և գիտէր, որ իւր մօտ նստողը
 այլևս նախկին մեղաւոր կինը չէր. նրա հոգու ամբողջ
 տիղմը լուացուած էր արդէն զղջման ջերմ արտասուքնե-
 րով և իւր ոտների մօտ նստած էր այժմ մի կին, որի
 վերածնուած հոգու գեղեցկութիւնը միանգամայն նսե-
 մացրել էր արդէն մարմնականը: Սրտագէտ փրկիչը գի-

տէր, որ այժմ աւելի շուտ դեռ Հակառակ իւր հոսանքի կընթանայ, քան թէ այդ կինը կրկին դէպի իւր նախկին կեանքը կը դառնայ, ուստի և նրան դառնալով ասաց «Քո մեղքերը թողնուած են, հաւատքդ քեզ փրկեց, գնա խաղաղութեամբ»:

Գ. Երուսաղէմում տօն էր կատարուում: Յիսուս նըստած տաճարի գաւթում ուսուցանում էր ժողովրդին: Ունկնդիրները հոժ բազմութեամբ չընապատել էին Նորան և լռութեան մէջ ազահաբար խլում էին Նորա բերնից ելած ամեն մի խօսքը: Յանկարծ կատաղի աղաղակների մի ձայն խանդարեց տիրապետող հոգեղմայլ խաղաղութիւնը. բոլորը յետ նայեցին: Փարիսեցիների մի խումբ զայրութով ձեռքերնին շարժելով՝ Յիսուսի մօտ էին բերում կիտամերկ, գզգզուած մազերով, ամօթահար և սարսափահար եղած մի կին:

Վարդապետ, աղաղակում էին նրանք, այս կինը բռնուած է շնութեան մէջ. Մովսէսը պատուիրել է մեզ սցապիսիներին քարկոծ անել: Ի՞նչ ինչ կասես այդ մասին:

Սորանով նօքա Յիսուսին կամենում էին դժուար կացութեան մէջ դնել, իմանալով Նորա անսահման բարեպետութիւնը. Յիսուս կամ պէտք է ներէր մեղաւոր կնոջը և դորանով խանդարէր Մովսէսի օրէնքը կամ պիտի դատապարտէր նրան և դրանով իրենից հեռացնէր ամբոխին, որ այնքան դնահատում էր Նրա ողորմածութիւնը դէպի բոլոր թշուառները: Բայց Յիսուս նրանց սպասածի պէս չփարուեց. սրտի խոր վշտով լսեց նրանց նենգամիտ հարցը, դրոխը խօնարհեցրեց և սկսեց մատով դրել գետնի վերայ: Ապա նայեց նրանց և ասաց. «Ով որ ձեզնից անմեղ է, առջինը թող նա քար ձգէ». ոչ որ նրանցից ձեռք չբարձրացրեց և ամօթահար եղած սկսեցին ջրուել: Անաց Յիսուսի մօտ միայն մեղաւոր կինը, որը այլևս նախկին շնացողը չէր, այլ հոգով վերածնուած մարմուր, հոգեւոր սիրով լցուած մի նոր արարած, որի համար այժմ զգուելի էր նոյն իսկ իւր անցեալ կեանքի յիշողութիւնը:

Նայեց նրան օրտադէտ Տէրը և ասաց. «Ով կին, ուր

են քեզ մեղադրողները. ոչ ոք քեզ չդատապարտեց». «Ոչ ոք, Տէր». պատասխանեց կինը. «Ե՛ս ևս չեմ դատապարտում. դնա և այլևս մի մեղանչիր»:

Մամբրէ վարդապետ

ՕՏԱՐ ԵԿԵՂԵՅԻՆԵՐ

ՌՈՒՍԸՅ ԵԿԵՂԵՅԻ

«Արարատի» ընթերցողներին յայտնի է թէ ինչպէս Ռուսաց ս. Սինօդի կողմից պաշտօնապէս սուրբ ճանաչուեց Սարովի վանքի արեղայ ծեր հայր Սերաֆիմը. այժմ նոյն եկեղեցու բերան Իерк. Вѣст. շաբաթաթերթը հրատարակել է նոյն հայր Սերաֆիմի մատուցած ստուգութեան համար կազմուած յանձնաժողովի արձանագրութիւնը պետական կարգադրութիւնների և տնօրինութիւնների բաժնում հետեւեալ ձևով.

Արձանագրութիւն ծեր հայր Սերաֆիմ Սարովացու մատուցածները ստուգելու յանձնաժողովի.

Յանուին Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ: Մեր Տէր և Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի ծննդեան 1903 թուին, յունուարի 11-ին, Մոսկուայի և Կոյովնի մետրոպոլիտ Վլադիմիրը, Տամբով և Շադի եպիսկոպոս Դիմիտրին, Նիժեգորոտի և Արզումանի եպիսկ. Նազարին, Սուզդուլի վարդապետ Սերաֆիմը, Վիշնի վարդապետ Արկադին, Սարովի վանահայր Երօքէյը, Սարովի դանձապահ Կլիմենտ արեղան, Տամբովի մայր եկեղեցու փակահալ Տիխօն քահանան և Մոսկուայի ս. Սինօդի պրօկուրոր Ալէկսէյ Շիրենսկիյ - Շիմասովը ձեռնարկեցին կատարել կառավարիչ ս. Սինօդի առաջադրութիւնը, որ վերաբերում էր Սարովեան վանքի արեղայ երջանկայիշատակ ծերունի հայր Սերաֆիմի սուրբ մատուցածների ստուգութեան: Նախ պատարագ մատուցուեց, ապա Դիմիտրի եպս. ղ. Սերաֆիմի գերեզմանի վրայ հօգեհանգիստ